

Redactioneel, 12e jaargang, nummer 3, juli 2007

PROEVE!

De VSB-poëzieprijs werd dit jaar toegekend aan Tomas Lieske voor zijn bundel *Hoe je geliefde te herkennen*. In het jaarlijkse verslag lezen we over het hoe en waarom, en leren we van Lieske een schrijversles: 'Vermom de persoonlijke aanleiding, maar begin nooit een roman of een gedicht zonder die persoonlijke ontsteker.'

Deze aflevering van *Roodkoper* staat vol met gedichten. Om te beginnen een serie *Gedichten 2007*, van Huub Oosterhuis – uit eigen huis dus. 'Open brieven' noemt hij ze en ze gaan onder andere over 'persoonlijke ontstekers' als het zingen, de zee en een zoon (kleinzoon).

Kitty Nooy schreef een serie aanstekelijke zomerse verzen – licht verse vol verlangen. Marina Verte is nog op zoek naar persoonlijke aanleidingen, haar gedichten lijken ontstoken aan het nog-niet-weten. Terwijl Alessandro Aiello – een naam als een dichtregel – onder andere lijkt te zijn aangestoken door Lucebert.

Lucebert – de Grote. Mischa de Vreede doet verslag van alles wat er gist en bruist rond het werk van deze overleden dichter, schrijver, schilder, beeldhouwer, die daardoor levender lijkt dan ooit. Tentoonstellingen in Schiedam, Bratislava en Koblenz; een beeld in Bergen en initiatieven in Alkmaar en Amsterdam. De Vreede sprak erover met Tony Swaanswijk, die 'langer dan levenslang' Luceberts levensgezellin is.

Een andere dichterlijke grootheid, Joseph Brodsky wordt beproven door Anneke Reitsma. Tomas Lieske sprak trouwens ook al over hem in zijn dankwoord, over hoe hij de poëzie boven het proza stelde.

Theater zit ook vol poëzie. Zeker de twee hoogtepunten van het Holland Festival die Max Arian bespreekt: de opera *Doctor Atomic* van Peter Sellars en John Adams, over de atoombommakers, en Shakespeareaanse Romeinse tragedies actueel geregisseerd door Ivo van Hove. Het gaat ook allemaal over het mechanisme van de macht.

Over het mechanisme van de macht in Nederland gaat het interview van Thijs Broer, met de PvdA-wetenschapper René Cuperus van de Wiardi Beckman Stichting. Hij analyseert en bekritiseert zijn eigen partij, al vindt hij dat de zelfkastijding soms hilarische vormen aanneemt. Maar de PvdA is verdeeld. Herprofilering en herbronning is hard nodig, waarbij blijft gelden: 'Ons geloof is solidariteit'. De adrenaline zit nu nog te veel bij andere partijen, die er ook van langs krijgen, vooral de SP. Maar ook Wim Kok wordt als variant op Genosse der Bosse Gerhard Schröder niet gespaard.

Cuperus is tegen de toetreding van Turkije tot de Europese Unie. Turkijekenner Adriaan van der Staay uiteraard niet. Hij vertelt hoe de stichter van het moderne Turkije, Atatürk, al in 1926 een schip vol westers angehauchte cultuur, onder andere een compleet symfonieorkest dat Beethoven speelde, een maandenlange tournee langs Europese steden maakte om te laten zien hoe modern en democratisch zijn land was. Misschien moet dat nog eens opnieuw gebeuren om mensen als Cuperus te overtuigen.

En dan de boeken nog. Over 'de geheime leermeester van Hitler', Karl Haushofer en het nationaal-socialistische machtsmechanisme, dat zoveel oorlog en lelijkheid over

Europa bracht, tot diep in het Amsterdamse plan Zuid van Heere Heeresma's jeugd, waarover hij zo mooi heeft geschreven.

En aandacht voor een boek over de poëzie van Vasalis, een bundel van Ester Naomi Perquin en het Theologisch Tractaat van Czesław Miłosz, wat ook al een serie gedichten is, waarvan de laatste twee zijn gewijd aan Maria, de Heilige Maagd. Ook Huub Oosterhuis heeft een gedicht over diezelfde Maagd en het zou interessant zijn om die twee te vergelijken, maar daar is een redactioneel niet voor bedoeld, dus dat is aan de lezer.

Of toch, één opmerking. De Maagd van Miłosz laat zich (in Lourdes en Fatima) zien aan kinderen – representanten van een kinderlijk geloof. Zij is voor de dichter het beeld van de schoonheid. Poëzie zoekt de verschijning van de schoonheid. Want, zo merkt Tomas Lieske op: 'Zonder de schoonheid blijft alleen de oorlog over'. Bij Oosterhuis, representant van een volwassener geloof – 'ook mij verscheen de Maagd' - is zij een povere verschijning in het zwart. Samen met hem kijkt zij uit over de zee 'naar vluchtelingen en drenkelingen'. Wellicht zongen ze samen een oud Marialiedje, 'O sterre der zee', want, aldus Oosterhuis:

Zingen is een nieuwe wereld verwachten
God is een dwarskop.